

KONINKRIJK BELGIË

ROYAUME DE BELGIQUE

ADVIES 35.447/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

AVIS 35.447/1

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 5 mei 2003 door de Minister van Pensioenen verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot uitvoering van artikel 36 van de programmawet van 2 augustus 2002", heeft op 26 juni 2003 het volgende advies gegeven :

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Pensions, le 5 mai 2003, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "portant exécution de l'article 36 de la loi programme du 2 août 2002", a donné le 26 juin 2003 l'avis suivant :

VOORAFGAANDE OPMERKING

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de regering, de bevoegdheid van deze laatste beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als zij te oordelen heeft of het vaststellen of wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

STREKKING VAN HET ONTWERP

Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit beoogt enerzijds een kader te creëren om de Rijksdienst voor Pensioenen toe te laten zijn doelstellingen met betrekking tot een vlottere, efficiëntere en meer correcte toekenning van de werknemerspensioenen te realiseren. Anderzijds beoogt het een aanpassing van de reglementaire bepalingen inzake de individuele rekening van de werknemers, in functie van de input van nieuwe gegevens naar aanleiding van de invoering met ingang van 1 januari 2003 van de zogenaamde multifunctionele aangifte.

RECHTSGROND

Het ontwerp geeft uitvoering aan artikel 36, §§ 1 en 2, van de programmawet van 2 augustus 2002 en aan artikel 28, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (hierna ook : pensioenwet).

Luidens artikel 36, § 1, tweede lid, van de programmawet van 2 augustus 2002 bepaalt de Koning de nadere gegevens en inlichtingen die op de individuele pensioenrekening van de werknemers worden ingeschreven, alsmede de wijze waarop en de voorwaarden waaronder de rekeningen worden bijgehouden. Hoofdstuk III van het ontwerp geeft hieraan uitvoering door wijziging van een aantal bepalingen van het koninklijk besluit van 9 december 1968 betreffende het bijhouden van de individuele rekening van de werknemers.

Luidens artikel 36, § 2, tweede lid, van de programmawet bepaalt de Koning op welke wijze en onder welke voorwaarden aan de gegevens op de individuele rekening bewijskracht kan worden verleend, alsmede de procedures tot verbetering van deze gegevens. Hoofdstuk IV van het ontwerp geeft uitvoering aan deze bepaling.

Voor de bepalingen van hoofdstuk II en voor artikel 15 (hoofdstuk V) van het ontwerp kan rechtsgrond worden gevonden in artikel 28 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967, gelezen in samenhang met artikel 108 van de Grondwet.

ONTVANKELIJKHEID

1. Op grond van artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid, is de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard, zowel binnen als buiten het netwerk, onderworpen aan de principiële machtiging van het Toezichtscomité van de Kruispuntbank.

De gemachtigde van de regering heeft aan de Raad van State het volgende medegedeeld :

"De vraag om ontvangst en inschrijving van de sociale gegevens in de databanken van CIMIRE werd bekomen vanwege het Toezichtscomité van de Kruispuntbank op 3 december 2002".

Het betrokken stuk werd evenwel niet medegedeeld aan de Raad van State, zodat niet kon worden nagegaan of effectief aan deze vormvereiste is voldaan.

Het is onder het voorbehoud dat voldaan is aan artikel 15 van de wet van 15 januari 1990, dat dit advies wordt verleend.

2. In de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, is een brede regeling uitgewerkt betreffende de toegang tot en de mededeling, de verbetering, de uitwissing en het gebruiksverbod van de in een bestand opgenomen gegevens welke betrekking hebben

.../...

"een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon" (artikel 1, § 1, van de wet van 8 december 1992).

Zoals de Raad van State, afdeling wetgeving, reeds bij herhaling heeft opgemerkt ⁽¹⁾, volgt uit de algemene economie van de wet van 8 december 1992 dat die wet op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij het verwerken van gegevens omtrent een natuurlijke persoon, een algemene draagwijdte heeft en, als een koepelwet, beginselen formuleert welke van toepassing zijn op alle bestanden van persoonsgegevens in de zin van die wet, hieronder begrepen die van de sociale-gegevensbanken en de Kruispuntbank, althans en steeds in zoverre het gegevens betreft die betrekking hebben op een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon.

Het algemeen karakter van de wet van 8 december 1992 vindt onder meer een bevestiging in artikel 44, eerste lid, van die wet, dat luidt :

"De Koning kan bij een in Ministerraad overlegd besluit, na advies van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, nadere regels stellen voor de toepassing van de bepalingen van deze wet teneinde rekening te houden met de specificiteit van de onderscheiden sectoren" ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Zie onder meer het advies 22.334/1 van 6 mei 1993 over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten voor de uitoefening van de bij artikel 19 van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid ingestelde rechten", het advies 23.543/1/V van 19 juli 1994 over een ontwerp van koninklijk besluit "tot organisatie van de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard tussen instellingen van sociale zekerheid" en het advies 34.935/1 van 5 juni 2003 over een ontwerp van koninklijk besluit "tot regeling van de vernietiging van de gegevensbanken van de Kruispuntbank van Ondernemingen in uitvoering van artikel 30 van de wet van (16 januari 2003) tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen".

⁽²⁾ Artikel 43 van het ontwerp van wet, zoals het in de Kamer van Volksvertegenwoordigers werd neergelegd, had het over "... de toepassing van de beginselen van deze wet ...", in welk verband door de bevoegde Minister in de betrokken Kamercommissie werd verklaard : "De beginselen vervat in de wet staan inderdaad op een dergelijk algemeen niveau dat het nuttig kan zijn, in bepaalde omstandigheden, de wijze te verduidelijken waarop ze, met betrekking tot bepaalde categorieën van verwerkingen, dienen te worden toegepast" (Gedr. St., Kamer, 1990-91, nr. 1610/1, 30).

Er valt aan te nemen dat de gegevensverwerking in de sociale-gegevensbanken een specificiteit vertoont welke voor een nadere regeling als bedoeld in het aangehaalde artikel 44, eerste lid, van de wet van 8 december 1992 in aanmerking komt.

Wanneer derhalve de Koning, zoals in het voorliggende ontwerpbesluit het geval is, ter uitvoering van artikel 36 van de programmawet van 2 augustus 2002 maatregelen neemt die een direct verband vertonen met de problematiek van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, zoals die wordt geregeld in de basiswet van 8 december 1992, kan de vraag worden opgeworpen of vooraf geen toepassing dient te worden gemaakt van het bepaalde in artikel 44 van deze laatste wet.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Voorafgaande opmerking

De vraag rijst of de twee uitvoeringsbesluiten van de pensioenwet, enerzijds, het koninklijk besluit van 12 december 1967 waarbij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas belast wordt met het bijhouden van de individuele rekening van de werknemers en, anderzijds, het koninklijk besluit van 9 december 1968 betreffende het bijhouden van de individuele rekening van de werknemers, nog wel de meest geschikte instrumenten zijn om de regels betreffende de individuele rekening te bepalen. Er wordt ter overweging gegeven om één nieuw uitvoeringsbesluit te ontwerpen, waarin alle regels betreffende de individuele rekening opgenomen worden. Op die manier zou ook duidelijker tot uiting komen dat de individuele rekening niet langer louter een instrument in het kader van de pensioenreglementering is.

Opschrift

Zoals reeds opgemerkt, geeft het ontwerp niet enkel uitvoering aan artikel 36 van de programmawet van 2 augustus 2002, maar ook aan artikel 28 van het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967. Het opschrift dient bijgevolg te worden

.../...

vervolledigd. De voorkeur gaat echter naar het werken met een autonoom opschrift, waarin de strekking van het ontwerp beknopt wordt weergegeven.

Aanhef

1. Rekening houdend met wat over de rechtsgrond is opgemerkt, dient de aanhef te worden aangevuld met een nieuw eerste en tweede lid, luidend :

"Gelet op artikel 108 van de Grondwet;

Gelet op het koninklijk besluit nr. 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, inzonderheid op artikel 28, tweede lid;".

2. Indien wordt ingegaan op de suggestie - zie verder, bij de bespreking van artikel 15 - om ook het koninklijk besluit van 12 december 1967 aan te passen, zal van dat besluit melding dienen te worden gemaakt in de aanhef.

3. De verwijzing in de aanhef naar de statuten van de vzw CIMIRE dient te worden geschrapt. Artikel 1 van het ontwerp bevat overigens reeds een verwijzing ernaar.

4. Er dient ook te worden verwezen naar de machtiging van het Toezichtscomité van de Kruispuntbank, die op grond van artikel 15 van de wet van 15 januari 1990 vereist is.

5. Het lid waarin verwezen wordt naar het advies van de Raad van State, stelle men als volgt :

"Gelet op advies 35.447/1 van de Raad van State, gegeven op 26 juni 2003;".

6. Als laatste lid van de aanhef schrijve men "Op de voordracht van Onze Minister van ...;".

Artikel 1

1. De vermelding "§ 1" dient te worden geschrapt.
2. De onderdelen van de opsomming moeten worden aangegeven met "1°" en "2°", in plaats van met streepjes. Het gebruik van streepjes kan immers bij latere wijziging aanleiding geven tot verwarring.

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 16, derde lid, van het ontwerp.

3. In artikel 1 wordt bepaald wat in het ontwerp onder "CIMiRe" dient te worden verstaan. Daarbij wordt melding gemaakt van het Belgisch Staatsblad waarin de statuten van de vzw zijn bekendgemaakt.

Luidens de artikelen 11 en 12 van het ontwerp kan de sociaal verzekerde bij CIMiRe informatie opvragen of de verbetering van gegevens vragen. Het lijkt dan ook aangewezen in het ontwerp aan te geven hoe en waar de sociaal verzekerde CIMiRe kan bereiken ⁽³⁾.

Artikel 2

1. Artikel 2 van het ontwerp geeft aan vzw CIMiRe een nieuwe, bijkomende opdracht, te weten het verzenden aan de Rijksdienst voor Pensioenen (RVP) van een bijzonder loopbaanoverzicht van de sociaal verzekerde tien jaar vóór de normale pensioenleeftijd. Deze maatregel wordt door de gemachtigde van de regering als volgt toegelicht :

⁽³⁾ De notie "via de geëigende communicatiekanalen" in artikel 12, § 3, van het ontwerp, is onvoldoende precies.

"Om de RVP toe te laten aan de sociaal verzekerde die zich 10 jaar vóór de 'normale' pensioenleeftijd bevindt, een speciaal loopbaanoverzicht te versturen, voorzien deze bepalingen dat CIMIRE aan de Rijksdienst automatisch een loopbaanoverzicht aflevert. Dit gebeurt dus zonder expliciete vraag van de sociale verzekerde en zonder een elektronische vraag vanwege de Rijksdienst (cf. protocol 18bis). De procedure is vergelijkbaar met het automatisch afleveren van het loopbaanoverzicht 18bis aan de Rijksdienst in het kader van het automatisch onderzoek van de pensioenrechten (projecten Van Gool).

Dit loopbaanoverzicht heeft tot doel de sociaal verzekerde er op te wijzen dat de voor hem ingeschreven gegevens op zijn individuele rekening de berekeningsbasis voor zijn pensioen gaan uitmaken en hem ertoe aan te sporen de voor hem op zijn individuele rekening ingeschreven gegevens te controleren en desgevallend de correctie ervan te vragen.

Deze maatregel tot sensibilisering van de sociale verzekerde voegt zich bij de maatregelen van CIMIRE in het kader van de verfijning van het jaaruittreksel (een jaarlijks overzicht van de inschrijvingen voor het verlopen kalenderjaar).

Ofschoon de voor hem ingeschreven gegevens hierdoor geen bewijskracht in de zin van "onweerlegbaar bewijs" krijgen, zou deze extra sensibilisering er toe moeten leiden dat het vaststellen van hiaten in de loopbaan of foutieve of onvolledige gegevens op het ogenblik van het onderzoek van het pensioenrecht (op aanvraag of ambtshalve), worden uitgesloten.

Belangrijkste objectief hierbij is de individuele rekening tijdig correct te laten zetten zonder de rechten van de sociaal verzekerde in het gedrang te brengen of zonder het risico te lopen om hem te benadelen, bijvoorbeeld omdat de opgelegde afhandelingstermijn te nipt is".

Uit die toelichting blijkt dat het bijzonder loopbaanoverzicht bestemd is voor de sociaal verzekerde. Dit komt echter niet tot uiting in de tekst, zodat het ontwerp op dat punt moet worden verduidelijkt.

2. Aangezien uit de zo-even aangehaalde toelichting van de gemachtigde van de regering blijkt dat het opmaken van een bijzonder loopbaanoverzicht een permanente opdracht wordt, is niet duidelijk waarom in artikel 2, § 2, eerste lid, van het ontwerp de uitwerking van paragraaf 1 beperkt wordt tot "24 maanden na de inwerkingtreding van dit besluit". Indien dit in overeenstemming is met de bedoeling van de stellers van het ontwerp, zouden de woorden "na de inwerkingtreding van dit besluit" kunnen worden geschrapt.

Artikel 3

In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 1, § 1, 8°, van het koninklijk besluit van 9 december 1968 lijkt de term "referentiepersoon" de voorkeur te verdienen op het neologisme "maatman".

Artikel 4

Artikel 4 van het ontwerp beoogt de vervanging van de tekst van artikel 2 van het koninklijk besluit van 9 december 1968. Luidens de ontworpen bepaling geschiedt de inschrijving van de gegevens op de individuele rekening "derwijze dat het mogelijk is de bepalingen van de pensioenreglementering voor werknemers toe te passen". Het is de Raad van State, afdeling wetgeving, niet duidelijk wat de toegevoegde waarde of de specifieke bedoeling van de ontworpen bepaling is.

Artikel 6

In het ontworpen artikel 5, § 1, eerste lid, 2°, moet worden verwezen naar "het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers" in plaats van naar "het voornoemd koninklijk besluit van 21 december 1967". Dit koninklijk besluit wordt immers niet meer vermeld in het nieuwe artikel 1 van het besluit (zie artikel 3 van het ontwerp).

Artikel 7

In het ontworpen artikel 6, § 1, van het koninklijk besluit van 9 december 1968 redigere men, omwille van de leesbaarheid en de elegantie van de tekst, 4° beter als volgt :

"4° de types tijdelijke werkloosheid die in de beschouwde maand zijn voorgekomen".

Het gebruik van het meervoud sluit uiteraard niet uit dat slechts één type tijdelijke werkloosheid is voorgekomen.

Artikel 8

Het ontworpen artikel 8, § 1, 5°, van het koninklijk besluit van 9 december 1968 kan men beter als volgt redigeren :

"5° de begin- en einddatum van de betaalperiode van de uitkering voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid ten gevolge van een arbeidsongeval;".

Artikel 14

De draagwijdte van artikel 14 van het ontwerp is niet duidelijk en kon ook niet worden verduidelijkt door de gemachtigde van de regering. Daarenboven lijkt deze bepaling niet op haar plaats in het hoofdstuk betreffende de vragen met betrekking tot de op de individuele rekening ingeschreven gegevens.

Indien het de bedoeling is dat CIMIRE alle informatie omtrent de voor de sociaal verzekerde bijgehouden rekening bezorgt naar aanleiding van een vraag van deze sociaal verzekerde, dan zou dit tot uiting moeten worden gebracht in de tekst.

Indien deze bepaling daarentegen een meer algemene draagwijdte heeft en beoogt dat iedere sociaal verzekerde alle informatie omtrent zijn individuele rekening ontvangt, dan kan deze bepaling beter worden opgenomen in het koninklijk besluit van 9 december 1968.

Artikel 15

1. Aangezien het niet om een overgangs- of slotbepaling gaat, hoort artikel 15 van het ontwerp niet in hoofdstuk V. Dat artikel kan beter worden overgebracht naar hoofdstuk III, dat de andere wijzigingsbepalingen van het koninklijk besluit van 9 december 1968 bevat.

2. Bovendien beoogt artikel 15 enkel in het koninklijk besluit van 9 december 1968 de woorden "Algemene Spaar- en Lijfrentekas" te vervangen door "CIMIRé", terwijl het koninklijk besluit van 12 december 1967 ongewijzigd gelaten wordt. Het is echter noodzakelijk dat ook in dat laatste besluit de verwijzingen naar de ASLK vervangen worden door een verwijzing naar CIMIRé.

Artikel 16

1. Krachtens artikel 16, eerste en tweede lid, treedt het besluit dat thans in ontwerpvorm voorligt, behoudens de bepalingen van hoofdstuk III, in werking de eerste dag van de maand na die waarin het in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt. Zulke regeling van inwerkingtreding heeft evenwel het nadeel dat, indien de bekendmaking van de regeling op het einde van de maand gebeurt, de bestemmelingen ervan zelfs niet over de normale termijn van tien dagen zullen beschikken om zich aan de regeling aan te passen. Vraag is dan ook of artikel 16, eerste lid, niet beter wordt weggelaten of wordt vervangen door een andere bepaling van inwerkingtreding.

2. De bepalingen van hoofdstuk III hebben uitwerking vanaf 1 januari 2003, om deze wijzigingen te kunnen afstemmen op de multifunctionele aangifte. Bij deze inwerkingtredingsbepaling wordt evenwel ook in een overgangsregeling voorzien voor twee hypothesen.

De tweede hypothese is niet te begrijpen : het koninklijk besluit van 9 december 1968, zoals het luidt vóór de wijziging ervan bij dit ontwerp, blijft van toepassing op de vanaf 1 januari 2003 toegezonden gegevens, indien deze gegevens vóór 1 januari 2003 moesten worden aangegeven, en wanneer deze gegevens betrekking hebben op een periode gelegen vanaf 1 januari 2003. Het is niet duidelijk hoe gegevens die betrekking hebben op een periode gelegen na 1 januari 2003, vóór 1 januari 2003 zouden kunnen worden toegezonden.

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier une disposition réglementaire.

PORTÉE DU PROJET

Le projet d'arrêté royal soumis pour avis entend, d'une part, créer un cadre permettant à l'Office national des pensions de réaliser ses objectifs en matière de rapidité, d'efficacité et d'exactitude de l'octroi des pensions aux travailleurs salariés. D'autre part, il entend adapter les dispositions réglementaires en matière de compte individuel des travailleurs en fonction de l'enregistrement de nouvelles données résultant de l'instauration, depuis le 1er janvier 2003, de ce qu'on appelle la déclaration multifonctionnelle.

FONDEMENT LÉGAL

Le projet pourvoit à l'exécution de l'article 36, §§ 1er et 2, de la loi-programme du 2 août 2002 et de l'article 28, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés (ci-après également : loi sur les pensions).

Selon l'article 36, § 1er, alinéa 2, de la loi-programme du 2 août 2002, le Roi fixe les données et les informations qui sont enregistrées dans le compte individuel de pension des travailleurs, tout comme les modalités et les conditions de gestion des comptes. Le chapitre III du projet pourvoit à l'exécution de cette disposition en modifiant un certain nombre de dispositions de l'arrêté royal du 9 décembre 1968 relatif à la tenue du compte individuel des travailleurs.

.../...

Selon l'article 36, § 2, alinéa 2, de la loi-programme, le Roi fixe les modalités et les conditions qui peuvent accorder la force probante aux données figurant sur le compte individuel, ainsi que les procédures de correction de ces données. Le chapitre IV du projet pourvoit à l'exécution de cette disposition.

Les dispositions du chapitre II et l'article 15 (chapitre V) du projet peuvent trouver leur fondement légal dans l'article 28 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 combiné avec l'article 108 de la Constitution.

RECEVABILITÉ

1. En vertu de l'article 15 de la loi du 15 janvier 1990 relative à l'institution et à l'organisation d'une Banque-carrefour de la sécurité sociale, toute communication, tant dans le réseau que hors du réseau, de données sociales à caractère personnel, fait l'objet d'une autorisation de principe du Comité de surveillance de la Banque-carrefour.

Le délégué du gouvernement a communiqué ce qui suit au Conseil d'État :

"La demande de réception et d'inscription de données sociales dans les banques de données du CIMIRE est arrivée au Comité de surveillance de la Banque-carrefour le 3 décembre 2002".

Cette pièce n'a toutefois pas été transmise au Conseil d'État, si bien qu'il n'a pu être vérifié si cette formalité a effectivement été accomplie.

Le présent avis est donné sous réserve de se conformer à l'article 15 de la loi du 15 janvier 1990.

2. La loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel règle, dans un cadre normatif étendu, l'accès aux données fichées relatives "à une personne physique identifiée ou identifiable" (article 1er, § 1er, de la loi du 8 décembre 1992) ainsi que leur communication, leur correction, leur effacement et l'interdiction d'en faire usage.

.../...

Ainsi que le Conseil d'État, section de législation, l'a déjà observé à plusieurs reprises ⁽¹⁾, il résulte de l'économie générale de la loi du 8 décembre 1992 que celle-ci revêt une portée générale dans le domaine de la protection de la vie privée lors du traitement de données relatives à une personne physique et, à l'instar d'une loi générale, formule des principes applicables à tous les fichiers de données à caractère personnel au sens de cette loi, en ce compris les banques de données sociales et la Banque-carrefour, du moins et toujours dans la mesure où il s'agit de données relatives à une personne physique identifiée ou identifiable.

Le caractère général de la loi du 8 décembre 1992 se confirme notamment dans l'article 44, alinéa 1er, de cette loi qui porte ce qui suit :

"Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, après avis de la Commission de la protection de la vie privée, préciser la mise en oeuvre des dispositions contenues dans la présente loi en vue de tenir compte de la spécificité des différents secteurs" ⁽²⁾.

Il se conçoit que le traitement de données dans les banques de données sociales présente une spécificité pouvant justifier une réglementation détaillée au sens de l'article 44, alinéa 1er, précité de la loi du 8 décembre 1992.

⁽¹⁾ Voir notamment l'avis 22.334/1 du 6 mai 1993 sur un projet d'arrêté royal "fixant les conditions et les modalités d'exercice des droits ouverts par l'article 19 de la loi du 15 janvier 1990 relative à l'institution et à l'organisation d'une Banque-carrefour de la sécurité sociale", l'avis 23.543/1/V du 19 juillet 1994 sur un projet d'arrêté royal "organisant la communication de données sociales à caractère personnel entre institutions de sécurité sociale" et l'avis 34.935/1 du 5 juin 2003 sur un projet d'arrêté royal "réglementant la destruction des banques de données de la Banque-Carrefour des Entreprises en exécution de l'article 30 de la loi du (16 janvier 2003) portant création d'une Banque-Carrefour des Entreprises, modernisation du registre de commerce, création de guichets-entreprises agréés et portant diverses dispositions".

⁽²⁾ L'article 43 du projet de loi, tel qu'il fut soumis à la Chambre des représentants évoquait : "... l'application des principes contenus dans la présente loi ...". A ce propos, le ministre compétent a déclaré à la commission concernée de la Chambre : "Les principes énoncés ont en effet un niveau de généralité tel qu'il pourrait paraître utile, dans certaines circonstances, de préciser la manière de les mettre en oeuvre par rapport à certaines catégories de traitements" (Doc. parl., Chambre, 1990-91, n° 1610/1, 30).

Par conséquent, lorsqu'en exécution de l'article 36 de la loi-programme du 2 août 2002, le Roi prend, comme Il le fait dans le projet d'arrêté examiné, des mesures en rapport direct avec la problématique de la protection de la vie privée, telle qu'elle est réglée par la loi de base du 8 décembre 1992, on peut se demander s'Il ne doit pas faire préalablement application de l'article 44 de cette dernière loi.

EXAMEN DU TEXTE

Observation préliminaire

La question se pose de savoir si les deux arrêtés d'exécution de la loi sur les pensions, d'une part, l'arrêté royal du 12 décembre 1967 chargeant la Caisse générale d'épargne et de retraite de la tenue du compte individuel des travailleurs salariés et, d'autre part, l'arrêté royal du 9 décembre 1968 relatif à la tenue du compte individuel des travailleurs, sont encore bien les instruments les plus appropriés pour fixer les règles relatives au compte individuel. Il est suggéré d'élaborer un nouvel arrêté d'exécution réunissant toutes ces règles. De la sorte, il apparaîtrait aussi plus clairement que le compte individuel n'est plus simplement un instrument prévu dans le cadre de la réglementation des pensions.

Intitulé

Ainsi qu'il a déjà été observé, le projet pourvoit non seulement à l'exécution de l'article 36 de la loi-programme du 2 août 2002, mais également à l'article 28 de l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967. L'intitulé sera dès lors complété. Il serait toutefois préférable de recourir à un intitulé autonome indiquant succinctement la portée du projet.

Préambule

1. Compte tenu des observations formulées à l'égard du fondement légal, on insérera, au début du préambule, deux nouveaux alinéas s'énonçant comme suit :

"Vu l'article 108 de la Constitution;

Vu l'arrêté royal n° 50 du 24 octobre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés, notamment l'article 28, alinéa 2;"

2. Si la suggestion d'adapter également l'arrêté royal du 12 décembre 1967 - voir plus loin l'examen de l'article 15 - est accueillie, il faudra également mentionner cet arrêté dans le préambule.

3. La référence que le préambule fait aux statuts de l'asbl CIMIRE sera supprimée. Du reste, l'article 1er du projet y fait déjà référence.

4. Il y a lieu de faire référence également à l'autorisation du Comité de surveillance de la Banque-carrefour qui est également requise en vertu de l'article 15 de la loi du 15 janvier 1990.

5. L'alinéa qui fait référence à l'avis du Conseil d'État sera rédigé comme suit :

"Vu l'avis 35.447/1 du Conseil d'État, donné le 26 juin 2003;"

6. Comme dernier alinéa du préambule, on écrira :

"Sur la proposition de Notre Ministre des ...;"

.../...

Article 1er

1. On supprimera la mention "§ 1".
2. Pour indiquer les éléments de l'énumération, on emploiera les signes "1°" et "2°" en lieu et place des tirets. Le recours aux tirets peut en effet être source de confusion en cas de modification ultérieure.

La même observation s'applique à l'article 16, alinéa 3, du projet.

3. L'article 1er précise ce qu'il faut entendre dans le projet par "CIMIRE". À cette occasion, il renvoie au Moniteur belge dans lequel les statuts de l'asbl ont été publiés.

Selon les articles 11 et 12 du projet, l'assuré social a la faculté d'introduire une demande d'information ou de correction des données au CIMIRE. Il semble dès lors indiqué de préciser dans le projet de quelle manière et où l'assuré social peut joindre le CIMIRE ⁽³⁾.

Article 2

1. L'article 2 du projet investit l'asbl CIMIRE d'une nouvelle mission supplémentaire, à savoir la transmission à l'Office national des pensions (ONP) d'un aperçu particulier de carrière de l'assuré social dix ans avant l'âge normal de la retraite. Le délégué du gouvernement fournit les précisions suivantes sur cette mesure :

"Om de RVP toe te laten aan de sociaal verzekerde die zich 10 jaar vóór de 'normale' pensioenleeftijd bevindt, een speciaal loopbaanoverzicht te versturen, voorzien deze bepalingen dat CIMIRE aan de Rijksdienst automatisch een loopbaanoverzicht aflevert. Dit gebeurt dus zonder expliciete vraag van de sociale verzekerde en zonder een elektronische vraag vanwege de Rijksdienst (cf. protocol 18bis). De procedure is vergelijkbaar met het automatisch afleveren van het loopbaanoverzicht 18bis aan de Rijksdienst in het kader van het automatisch onderzoek van de pensioenrechten (projecten Van Gool).

⁽³⁾ La notion "via les canaux de distribution (lire : de communication) appropriés", qui figure à l'article 12, § 3, du projet, manque de clarté.

Dit loopbaanoverzicht heeft tot doel de sociaal verzekerde er op te wijzen dat de voor hem ingeschreven gegevens op zijn individuele rekening de berekeningsbasis voor zijn pensioen gaan uitmaken en hem ertoe aan te sporen de voor hem op zijn individuele rekening ingeschreven gegevens te controleren en desgevallend de correctie ervan te vragen.

Deze maatregel tot sensibilisering van de sociale verzekerde voegt zich bij de maatregelen van CIMIRE in het kader van de verfijning van het jaaruittreksel (een jaarlijks overzicht van de inschrijvingen voor het verlopen kalenderjaar).

Ofschoon de voor hem ingeschreven gegevens hierdoor geen bewijskracht in de zin van "onweerlegbaar bewijs" krijgen, zou deze extra sensibilisering er toe moeten leiden dat het vaststellen van hiaten in de loopbaan of foutieve of onvolledige gegevens op het ogenblik van het onderzoek van het pensioenrecht (op aanvraag of ambtshalve), worden uitgesloten.

Belangrijkste objectief hierbij is de individuele rekening tijdig correct te laten zetten zonder de rechten van de sociaal verzekerde in het gedrang te brengen of zonder het risico te lopen om hem te benadelen, bijvoorbeeld omdat de opgelegde afhandelingstermijn te nipt is".

Ces précisions montrent que l'aperçu particulier de carrière est destiné à l'assuré social. Ce point ne ressortant toutefois pas du texte, il y aurait lieu de rendre le projet plus explicite à cet égard.

2. Dans la mesure où il ressort des explications précitées du délégué du gouvernement que l'établissement d'un aperçu de carrière devient une mission permanente, on comprend mal pour quels motifs l'article 2, § 2, alinéa 1er, du projet, limite les effets du paragraphe 1er aux "24 mois après (lire : suivant) l'entrée en vigueur du présent arrêté". Si tel est le vœu des auteurs du projet, les termes "après l'entrée en vigueur du présent arrêté" pourraient être supprimés.

Article 3

Dans le texte néerlandais de l'article 1er, § 1er, 8°, en projet, de l'arrêté royal du 9 décembre 1968, il semble préférable d'utiliser le terme "referentiepersoon" en lieu et place du néologisme "maatman".

.../...

Article 4

L'article 4 du projet vise à remplacer le texte de l'article 2 de l'arrêté royal du 9 décembre 1968. Selon la disposition en projet, les données sont enregistrées sur le compte individuel "de manière telle que puissent être appliquées les dispositions de la réglementation relative aux pensions des travailleurs salariés". Le Conseil d'État, section de législation, n'aperçoit ni la valeur ajoutée ni l'objectif spécifique de la disposition en projet.

Article 6

L'article 5, § 1er, alinéa 1er, 2°, devrait renvoyer à "l'arrêté royal du 21 décembre 1967 portant règlement général du régime de pension de retraite et de survie des travailleurs salariés", et non à "l'arrêté royal du 21 décembre 1967 précité". En effet, le nouvel article 1er de l'arrêté ne fait plus état de l'arrêté royal en question (voir l'article 3 du projet).

Article 7

Par souci de lisibilité et d'élégance du texte, mieux vaudrait rédiger comme suit le 4° de l'article 6, § 1er, de l'arrêté royal du 9 décembre 1968 :

"4° les types de chômage temporaire survenus dans le mois considéré".

L'emploi du pluriel n'exclut évidemment pas qu'un seul type de chômage temporaire soit survenu.

Article 8

Mieux vaudrait rédiger comme suit l'article 8, § 1er, 5°, en projet, de l'arrêté royal du 9 décembre 1968 :

"5° les dates de début et de fin de la période de paiement de l'indemnité pour cause d'incapacité temporaire de travail suite à un accident de travail;"

Article 14

On aperçoit mal la portée de l'article 14 du projet, que le délégué du gouvernement n'a pas davantage été en mesure de préciser. Cette disposition ne semble par ailleurs pas avoir sa place dans le chapitre relatif aux questions sur les données inscrites sur le compte individuel.

Si l'on entend imposer au CIMIRE de fournir toutes les informations relatives au compte tenu en faveur de l'assuré social lorsque ce dernier lui en fait la demande, il faudrait que le texte fasse ressortir cette intention.

Si, au contraire, cette disposition a une portée plus générale et entend permettre à chaque assuré social d'obtenir toutes les informations relatives à son compte individuel, mieux vaudrait intégrer cette disposition dans l'arrêté royal du 9 décembre 1968.

Article 15

1. N'étant ni une disposition transitoire ni une disposition finale, l'article 15 du projet n'a pas sa place dans le chapitre V. Mieux vaudrait transférer cet article au chapitre III, qui contient les autres dispositions modificatives de l'arrêté royal du 9 décembre 1968.

2. Par ailleurs, l'article 15 vise à remplacer les termes "Caisse générale d'épargne et de retraite" par "CIMIRE" dans le seul arrêté royal du 9 décembre 1968, et laisse intact l'arrêté royal du 12 décembre 1967. Or, il est également indispensable de remplacer dans ce dernier arrêté les références à la CGER par une référence au CIMIRE.

Article 16

1. Selon son article 16, alinéas 1er et 2, l'arrêté actuellement à l'état de projet entre en vigueur le premier jour du mois qui suit celui de sa publication au Moniteur belge, à l'exception des dispositions du chapitre III. Pareille règle d'entrée en vigueur présente l'inconvénient que, si la publication de la réglementation intervient à la fin du mois, ses destinataires ne disposeront même pas du délai normal de dix jours pour s'y conformer. La question est dès lors de savoir s'il ne vaut pas mieux omettre l'article 16, alinéa 1er, ou le remplacer par une autre disposition d'entrée en vigueur.

2. Les dispositions du chapitre III produisent leurs effets à partir du 1er janvier 2003 afin de permettre l'alignement des modifications envisagées sur la déclaration multifonctionnelle. Cette disposition d'entrée en vigueur prévoit toutefois également un régime transitoire applicable à deux cas de figure.

Le deuxième cas de figure est incompréhensible : l'arrêté royal du 9 décembre 1968, tel qu'il s'énonce avant sa modification par le projet à l'examen, continue à s'appliquer aux données transmises après le 1er janvier 2003 si celles-ci devaient être communiquées avant le 1er janvier 2003 et si elles se rapportent à une période ultérieure au 1er janvier 2003. On aperçoit mal comment des données relatives à une période ultérieure au 1er janvier 2003 pourraient être envoyées avant le 1er janvier 2003.

De kamer was samengesteld uit

de Heren
Messieurs

M. VAN DAMME,

J. BAERT,
J. SMETS,

G. SCHRANS,
A. SPRUYT,

Mevrouw
Madame

A. BECKERS,

La chambre était composée de

kamervoorzitter,
président de chambre,

staatsraden,
conseillers d'Etat,

assessoren van de afdeling wetgeving,
assesseurs de la section de législation,

griffier,
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. BAERT.

Het verslag werd uitgebracht door de H. G. DE BLEECKERE, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J. BAERT.

Le rapport a été présenté par M. G. DE BLEECKERE, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS

M. VAN DAMME